

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 29 Φεβρουαρίου 1920

ΑΡΙΘ. 673

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΗΡΗΣ: Ἡ Μιχτή.
Α. ΒΟΥΤΥΡΑΣ: Ὁ Ἀπόκληρος (συνέχεια).
Η. ΠΑΛΑΚΙΩΤΗΣ: Ἡ Ἑλενώ.
Κ. ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ: Ὁ Σκληρός καὶ ἡ Γλώσσα. (Β')
Κ. Π. ΜΑΡΙΝΗΣ: Καὶ πάλι ἡ Καθοδεματοῦσα.
Κ. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ: Μισομοί.
ΝΙΚ. ΘΕΡΒΑΝΤΗΣ - Κ. ΚΗΡΩΡΙΟΣ: Ὁ Ἄδν Κι' χότης (συνέχεια).
Ο "ΝΟΥΜΑΣ": Φαινόμενα καὶ πράγματα.

Γ.Ρ. ΣΠΗΟΠΟΥΛΟΣ: Ἀπαντάει...
ΛΕΥΡΑΣ: "Τ' ὄνειρο",,
ΑΙΑΝ ΙΜΚΩΒΙΑΝ: Στὸ ἐργαστήρι τοῦ Ζωγράφου.
ΚΑΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ: Ἡ Δωδέκατη νύχτα.
Α. ΣΤΕ-ΓΚΗΜΤΖ: Ἐνα νέο περιοδικό.
ΗΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ: Γρηγορίω μηνίοντι.
ΑΠΟ ΒΑΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΑΟΜΑΔΑ: Μουσική. — Νέα βιβλία. — Χωρὶς γραμματισμο.

Η ΜΙΧΤΗ

ΣΕΝΑΤ, Πέμπτη 19 τοῦ Φλεβάρη 1920

Μὰ μπράβο σου, «Νουμά». Ὁραία μίλησες τοῦ κ. Δ. Γληνοῦ. Ἐμεινες πιστὸς καὶ στὴν Ἰδέα καὶ στὴ Φιλία. Γιὰ τὴ μιχτὴ ἐννοεῖται πὺς ἔχεις δίκιο χίλιες φορές. Ὅπου δὲν ὑπάρχει νόμος, κοντὰ στὸ νοῦ πὺς ἀνεξαρτησία δὲν ὑπάρχει, ἀφοῦ τότες ζῆ καὶ βασιλεύει τὸ ἀτομικὸ τὸ καπρίτσιο τοῦ καθενός. Γιὰ τοῦτο καὶ τῆς γραμματικῆς οἱ κανόνες πρέπει νὰ εἶναι ἀπρόσωποι - ἔθνικοί.

Τὸ ζήτημα ὅμως ἔχει καὶ ἄλλη σημαντικὴ ἐποψη, μὰ καὶ κατάντησε ζήτημα ἐκπαιδευτικὸ. Μπορῶ νὰ τὸ πῶ καὶ μπορεῖς ὁ ἴδιος σ' ὅποιους θέλεις νὰ τὸ πῆξ, δίχως νὰ νομίση ἄξαινα κανένα, πὺς τὸ λέω ἀπὸ λόγους προσωπικοῦς, τώρα πὺς εἶμαι ὀλότελα παραιτημένος, τραηγμένος, μὰ καὶ καλὴ.

Ἄμα λοιπὸν ἓνα ζήτημα ἔγινε ζήτημα ἐκπαιδευτικὸ, ἔγινε συνάμα καὶ πρακτικὸ. Ἡ δημοτικὴ ὡστόσο στὴν Ἑλλάδα δὲ διδάχτηκε ἴσια μὲ σήμεριξ, ὡστε καὶ πείρα δὲν ἀπόκτησε ἀκόμη κανένα. Τὴν πείρα ἐγὼ θαρρῶ πὺς τὴν ἔχω, ἐπειδὴ, ὡσο ξαίρω, στὸ Παρίσι ἐδῶ στὴ Σκολὴ μου (Ecole Nationale des Langues orientales vivantes). διδάσκεται μεθοδικὰ ἡ δημοτικὴ καὶ διδάσκεται μεθοδικὰ ἐκεῖ μονάχα. Κλείσανε τὶς τέσσερις τοῦ Φλεβάρη δεκάξη χρόνια σωστά πὺς διδάσκω συνάμα τὴ γραμματικὴ τῆς καθαρῆς καὶ τῆς δημοτικῆς σὲ Γάλλους, σὲ Ρωμοὺς καὶ σὲ Ξένους.

Ἴδου ὅμως τί μοῦ ἔμαθε ἡ πείρα ἡ δική μου, Ἐἶναι ἀφέλιμο νὰ παραδῆνη κανεὶς τὴ γραμματικὴν τῆς καθαρῆς. Ἐἶναι δὲ ἀλλοῦ ὁ κα-

ταλληλότερος τρόπος νὰ τὴν καταστρέψῃς, φτάνει τόντις νὰ τὴν παραδώσῃς ὅπως εἶναι, ὅπως γράφεται, ὅπως τυπώνεται, ὅπως κάποτεξ μιλιέται γιὰτὶ ἀμέσως καταλαβαίνεις πὺς εἶναι ἀπαράδοτη, ἀδίδαχτη, ἀμάθεφτη, κ' ἡ αἰτία εἶναι πὺς κανόνες δὲν ἔχει, μὰ μῆτε μπορεῖ νάχη, ἀφοῦ ἐναντιώθηκε στὴ μόρφωσή της κ' ἐναντιώνεται κάθε μέρα ἐπιστήμη, γλωσσολογία, φιλοσοφία καὶ ἱστορία.

Τὴ δημοτικὴ πάλε, ἀδύνατο, καὶ μάλιστα τῶν ἀδυνάτων τὸ ἀδύνατο, νὰ τὴ μάθηξ σὲ νέους, ἅμα δὲν τὴ διδάξῃς ταιριαχτὰ μὲ τοὺς κανόνες τῆς τοῖξ ἐπιστημονικοῦς, τοῖξ γλωσσολογικοῦς, τοῖξ φιλοσοφικοῦς, τοῖξ ἱστορικοῦς, — ὅπως διδάσκεται κάθε γλώσσα τῆς Ἑβρώπῃς. Κ' ἔτσι ἀπὸ ἐποψη πρακτικῆ, μιχτὴ γλώσσα στὴν ἐκπαίδεψη δὲ χωρεῖ. Μιᾶς γλώσσας διδαχῆ, σὰν εἶναι κίλλαξ γλώσσα σπουδαία, ὅπως εἶναι ἡ γλώσσα ἡ ἑλληνικὴ, μισὴ δουλειὰ δὲν εἶναι, εἶναι σωστὴ δουλειὰ.

Τέτοια. Καὶ κατὶ ἄλλο, νόστιμο.

Ἡ σκέψη σὰ νὰ λείπη σὲ πολλοὺς.

Ὅσοι θέλουνε τὴ μιχτὴ, δὲ μοιάζει νὰ συλλογιστήκανε οὔτε τὸ νόημα τοῦ ὄρου πὺς μεταχειρίζονται.

Μιχτὴ σημαίνει, σὰ δὲ γελοῦμαι, γλώσσα καμωμένη, ἀνακατεμένη ἀπὸ δυὸ στοιχεῖα διαφορετικά.

Ποιὰ εἶναι δὴ τὰ δυὸ τὰ διαφορετικά τὰ στοιχεῖα ;

Ἐἶναι ἡ δημοτικὴ καὶ ἡ καθαρῆς.

Τὸ λοιπὸν, ἀκόμη καὶ σὰ γερόβῃς νὰ κάμῃς γλώσσα μιχτὴ, ἀπαραίτητο νὰ μελετήσῃς ἄ-

μιχτα τὸ κάθε στοιχείο, μ' ἄλλα λόγια νὰ παραδοθῆς στὴν ἀκέρια τῆ δημοτικῆ, τὴν καθαρῆ-
βουσα τὴν ἀκέρια, στὸ βαθμὸ τουλάχιστο ποὺ
χωρεῖ ἀκεριότητα ἢ καθαρῆβουσα.

Τότες πὰ ἐρχεσαι νὰ ἀνακατέβεις τὰ δυὸ
στοιχεῖα ὅπως σοῦ καπνίσῃ. Μιχτὰ ὅμως δὲν

μπορεῖς, οὔτε σοῦ συμφέρει νὰ μάθῃς τὴ μιὰ
γλώσσα καὶ τὴν ἄλλη.

Τώρα καταλάβαμε. Μιὰ γνώμη ἀτομικῆ ἀλ-
λάζει ὁλοένα. Ἡ λογικὴ δὲν ἀλλάζει. Ἀπ' ὅπου
κι ἂν τὸ πιάσῃς τὸ ζήτημα, θέλεις πάντα γραμ-
ματικὴ ποὺ νὰ στῆρῃ, ποὺ νὰ εἶναι μιὰ.

Πάντα γίλοι
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑ

2

Ο ΑΠΟΚΛΗΡΟΣ

— Μὰ κατὶ ἤθελα νὰ σοῦ πῶ! εἶπε στὸν Ποίμη,
παίοντα νὰ τρίβει τὰ χέρια του καὶ σουφρώνοντα;
τὰ φρύδια.

Ἔμεινε ἔτσι μιὰ στιγμὴ. Τὸνα χέρι του κρατοῦσε
τᾶλλο σφιχτά.

— Καὶ τώρα, τῶχα στὸ νοῦ μου! ἔκανε. Ἄ, ναί,
τὸ θυμήθηκα. . .

Τὰ χέρια του λυθῆκανε μαυτὸ κ' ἔκανε καὶ γιὰ κί-
νηση πρὸς τὰ ἐπάνω μὲ τῶνα :

— Ξέρεις τ' ἤθελα νὰ σοῦ πῶ; γιὰ κατὶ ποὺ σκε-
πτόμουνα σήμερα, εἶπε. Μὰ μὲ νεύριασε, μὰ τὸ Θεό,
μὲ νεύριασε! Ἐσένα μπορεῖ νὰ σοῦ φανεῖ κινδὸ μὰ
τὴ θὰ πῆ κοιμικό; Λοιπὸν γιὰ ἄκουσε! Σκεπτόμουνα
τὰ κορίτσια τοῦ λαοῦ, ποὺ ὁ ἀποκλεισμοῦς τοῦ χαλάει
τὸ σῶμα τους, τὴς ἀφράτες σάρκες τους! Ἄ, τὴ νὰ
σοῦ πῶ. . . Μόνο γι' αὐτὸ, γι' αὐτὸ μόνο ὁ ἀποκλεισμοῦς
εἶναι ἄτιμος! . . . Καὶ ξέρεις τ' εἶναι νὰ χαλοῦν κατὶ
σώματα. . . Ἐνν θεῖο πράγμα, θεῖο ἔργο! Καὶ νὰ χα-
λιοῦνται ἀπ' τὰ κεφάλια κατὶ ἡλιθίων! Μὰ εἶναι τρο-
μερό. . . Κι αὐτὸ μ' ἔκαναν νὰ τὸ σκεφτῶ κατὶ κο-
ρίτσια, κατὶ ἀφράτα κορίτσια τῆς γειτονίας μου, ποὺ
τᾶδα ἀδυνατισμένα, χωρὶς ἐκεῖνο τὸ, ποὺ σ' ἔπιανε λι-
γούρα. . . Ἄ, εἶναι τρομερό! Γιατὶ πρέπει νὰ ξέρεις,
καὶ πιστεύω νὰ τὸ ξέρεις, μόνο τοῦ λαοῦ τὰ κορίτσια
ἔχουν ὠραῖα σώματα! Οἱ ἄλλες. . .

Ὁ ἔρχομὸς τοῦ κρασιοῦ καὶ τοῦ μεζέ τοῦς διέ-
κοψε. . .

Σιωπηλοὶ οἰχήκανε στὸ μεζέ καὶ στὸ κρασί.

— Ἄ, ἔκανε ὁ Νάσκα, ἀφοῦ ἤπιε, σωστὴ παρη-
γοριὰ ρίχνει τὸ ἄτιμο. . .

Καὶ ὕστερα :

— Τὴ σοῦλεγα;. . . Ἄ, τὸ θυμήθηκα. Ναί. . . Θὰ
σοῦ κάνω ὅμως, μιὰ ἐρώτηση : Ἔχεις δεῖ γυμνῆς ἀ-
ριστοκρατίες ;

— Ποῦ νὰ τὴς δῶ;. . . τοῦ ἀπάντησε ὁ Ποίμης ξα-
φνιασμένος.

— Ἐγὼ ὅμως εἶδα! Τώρα, πῶς τὴς εἶδα μικρός,
αὐτὸ δὲν ἔχει νὰ κάνει, γιατί κ' ἔπειτα δ,τι εἶδα καὶ
ξεεἶδα δὲ μοῦ χάλασε τὴν ἐντύπωση τὴν πρώτη. . .
Τώρα ἐσὺ μπορεῖ νὰ πῆς: Θὰ σοῦτιγαν καὶ ἄλλα !
Αὐτὰ δὲν τὰκούω γώ. . . Λοιπὸν, γιὰ ἄκουσε :

Ἄ, ὅταν ἤμουνα μικρός, ἔνα παιδάκι δηλαδή, τόσο
δά, ἢ μητέρα μου μ' ἔπαιρνε μαζί της στὰ μπάνια.
Ἐμῶν τότε στὴς εὐτυχίες μου! Ἄς τὰφήσουμε αὐτὰ.
Λοιπὸν κολυμποῦσα μαζί με τὴς νεαυίδες. Στὴ διπλα-
νὴ μ.α. καμπάνα ἔρχόντουσαν τρία κορίτσια μεγάλα, ὁ-
μορφὴ ὅσην καὶ ἐγώ. . . μὲ ἄλλα σώματα ἔρχο. Ἐίγα ἄ-

κούσει νὰ λέει ἢ μάνα μου, πῶς ἦταν καὶ τὰ τρία πο-
λὸ πλούσια καὶ ἀπ' ἀριστοκρατικὸ σόφ. Μῆσα στὸ
λουτρό τὴς ἔχανα, δὲν μποροῦσα νὰ τὴς ξεχωρίσω ἀπ'
τὴς ἄλλες γυναῖκες. Ἄλλα κεῖ μοῦ φαινότουσαν ὁ-
λες ἄσχημες μὲ τὰ ποικύματα, τὰ σκουφιά. . . Ἐτσι
φοροῦσαν τότε, τώρα, καθὼς ἄκουσα, ντύνονται ἀλ-
λοῦως, ὅπως στὴ Φραγκιά. Ἐτσι μοῦπαν, δὲν τῶδα.

Μιὰ μέρα, ποὺ λές, ἢ μάνα μου εἶδε, ἢ τῆς φάνη-
κε, ὅτι δὲν εἶμουν τόσο καλὰ καὶ δὲ μάφησε νὰ κάνω
λουτρό. Μὲ πῆρε ὅμως μαζί της καὶ μάφησε μόνο στὴν
καμπάνα μὲ κουκούρια ξαχαρένια. . . Στάσου, γιατί
αἰσθάνθηκα σάλια νὰ μοῦ τρέχουν! Κουκούρια καὶ
τυρὶ. . . Ἄτιμὲ ἀποκλεισμοῦ. . . Ἄς προχωρήσω γι-
ατὴ θὰ πάω φόρα καὶ θὰ σοῦ πῶ ἄλλα. Λοιπὸν, ἔτρω-
γα ἀπ' ἐκεῖνα, γιὰ νὰ μὴν πῶ τὸνομά τους, καὶ πε-
ρῆμενα νὰ βγῆ ἀπὸ τὸ λουτρό ἢ μάνα μου. Ξαφνικὰ
ἀκούω γέλια στὴ διπλανὴ καμπάνα. Κατάλαβα πῶς
ἀνέβαιναν οἱ τρεῖς ἀριστοκρατίσες, ὅπως τὴς ἔλεγε
ἢ μάνα μου. Ἄν καὶ μικρός, εἶχα τὸ διάλογο μέσα
μου, κ' εὐθύς σκέφτηκα νὰ τὴς δῶ γυμνῆς, ποὺ θὰ πε-
τοῦσαν τὰ βρεμμένα ρούχα. Τὰ ξύλα τῆς καμπάνας
ἦταν ἀραιοβαλμένα, ἀλλ' εἶχαν καὶ κατὶ τρύπες ἀπὸ
ρόζους, πρώτης. Κόλλησα λοιπὸν τὸ μούτρο μου ἐκεῖ
καὶ εἶδα. Μὰ καὶ τὴ δὲν εἶδα τότε! Τὴ σώματα ἦταν
ὅμως ἐκεῖνα, τὴ χάλια. Φρίκη. Σοῦ ὀρκίζομαι ὡς τι-
μιος Νάσκα, γιατί πρὸ πάντων εἶμαι τίμιος, πῶς ἤ-
τανε σὰν καλικοτύρες σωμάτων γυμνασίων, σὰ,
σά. . . ἄστα! Καὶ τὰ θυμάμαι σὰν νᾶταν τώρα. . .
Κ' ἔξω, ντυμένες, φαινότουσαν νᾶχουνε δεῖα σώμα-
τα. Τότε εἶδα, ποὺ λές, ἂν καὶ μικρός, εἶδα τὴ
βιαφορὰ μὲ τῆς δούλας μας τὸ σῶμα! . . .

— Μὰ πῶς τῶγες δεῖ τὸ σωμα τῆς δούλας σας, στὸ
μπάνιο; τὸν ρώτησε ὁ Ποίμης χαμογελώντας.

— Μπα, ὄχι. . . Αὐτὴ δὲν πλενόταν. Τῶχα δεῖ, θὰ
σοῦ πῶ πῶς. Πολλὲς φορές ἢ μάνα μου, ποὺ ἔδωκε
νε ἔξω, μάφινε μὲ τὴ δούλα νὰ μὲ προσέχει. Κι αὐτὴ,
ἄμα μέναμε μόνοι, πετοῦσε τὰ ρούχα τῆς κ' ἔμεινε τα-
τοῖδι, ὀλόγυμνη! καὶ μ' ἄρπαζε νὰ χορέψουμε. . . Τὴ
μὰκα τὴν ἔπιανε! Κ' ἐγὼ χόρευα κρατώντας τὴν ἀπ'
τὴς πὸ καλῆς καὶ στοργικῆς τῆς φροκας, χόρευα μα-
νιακά. Καὶ θάφτανε σχεδὸν ἴσαμε τὸν ἀρσὸ τῆς. . .
Ἄπ' αὐτὰ ἔπεσε ὁ Νάσκα, σ' ἀναμνήσεις καλῶν ἡμερῶν
ὑστερα στὰ τωρινά, στὴ φτώχεια καὶ στὴν κακομοιριά.
Κατρακύλισε ἔπειτα, στὴν πολιτικὴ, στὰ εὐθηνικά, ἔ-
δρισε καὶ εἶπε καὶ γιὰ τὸ μέλλον τῆς Φιλῆς. Ἄ, ἢ φι-
λῆ μας εἶναι γιὰ νὰ ζήσει, νὰ ζήσει ἔνδοξη πάλι, με-
τᾶ τὰ σκῆληματα. . .

Τὸν ἀκούει χωρίς νὰ θγάξει μιλιά, νὰ λέει ποτα. Για μιὰ στιγμή τὸνε ζήσαμε. Ὁ Νάσκας πιστεῦσε σ' αὐτὰ που εἶπε, εἶχε τὴν ἰσρα του, τις ἀρχές του καὶ οὐδὲ σταθερά. Ἐνῶ εἶπες; Αὐτὸς δὲν πιστεῦσε σε τίποτα, τίποτα, ἢ καλλίτερα σε πολλὰ καὶ σε κανένα...

Ὁ Νάσκας πῆρε τὸ ποτήρι του καὶ χρίστηκε τοῦ Ποίμῃ.

— Ἔλα, ἄς τὸ ποῦμε κι αὐτό.

— Για, γιά, εἶπε ἀφίνοντας τὸ ποτήρι του στὸ τραπέζι, γιά τί μοῦριθε στὸ νοῦ, τώρα ποῦπινα τὸ κρασί. Δὲ εἶχόν τὸν ἅγιον πατέρον! Ἀκούς, ἄλλος διάολος στὴ μέση! Στάσου ὁμως, δὲ θέλω νὰ με παραξηγήσεις, ἔδω Ποίμῃ! Ἐγὼ τὴ χριστιανικὴ θεοσεβία τὴ λατρεύω, τὴ χριστιανικὴ θεοσεβία ὁμως! Ἐίτανε μιὰ ὁραία θεοσεβία, λαμπρά... Καὶ γιατί λέω τώρα ἦτανε; Γιατί ἀπ' τὴν ἡμέρα ποῦγινε χριστιανὸς ὁ πρώτος Βασιλιάς, πάει, θούλιαξε! Ἐπῆσε πρώτα - πρώτα, κείνο τὸ ὄραιο, τὸ ἔξοχο: Ὁ ἔχων δυὸ ἰμάτια... Ἐταὶ δὲν εἶναι; Αὐτοὶ ἔχουνε χιλιάδες σενταίρια καὶ τὰ τρώει ὁ σκόρος! Μὰ σὰν ν' ἀργούνε αὐτοὶ, καὶ ποῦν μάλιστα. Μὰ τί διαβόλο γενήκανε, χαροπαλέυρο; Καὶ τί διαβόλο νὰ κάνω; Βαρῆθρα! Ἄ, νά, θῆρα! Θά διαβάσω λέγη ἐφημερίδα. Θέλεις νὰκούσεις; Ὁχι; Καλὰ, διαβάσω μόνος καὶ φωτισμαί μόνος...

Πῆρε τὴν ἐφημερίδα ἀπὸ τὸ μεγάλο τραπέζι καὶ καθίστηκε στὴν ἀνάγκουση.

Στὸν Ποίμῃ μιὰ ἀπογοήτευση τοῦ ἦθεξε ξαφνικά, καθὼς ζήτησε νὰ σκεφτεῖ κάτι γιά τὴ δουλειά του.

Τί θέλει καὶ μένει ἔδω καὶ ζητᾷ αὐτὴ τὴ ζωή; εἶπε γιατί τὸ κάνει αὐτό; γιατί; Δὲν ἦσαν καλλίτερο νὰφεύγε μακριά, πονώνοντας ὅτι εἶχε, ὅτι τούχε ἀφῆσει ὁ πατέρας του, καὶ νὰ γίνει ἕνας ναύτης, νὰ γυρίσει τὸν κόσμο. Νά πίνει, νὰ τρώει, χωρίς νὰ σκέπτεται, καὶ νὰ τρέχει, ὅταν θὰ θγαίνει ἔδω, στις γυναῖκες τῶν πορνείων; Καὶ δὲ θὰ παραζόταν ἀπὸ τίποτα, οὔτε ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς ζωῆς, οὔτε ἀπὸ τὰ τόσα ἄλλα! Θά τῶσθινε μὲ τὸ ποτὸ καὶ τὴ ζωή, ποῦ ἔβγαλε! Καὶ μετὰ; Μετὰ θάφευγε ἀπ' τὸν κόσμο, δεικνύς τόσοι καὶ τόσοι γεροναῦτες...

Τοῦ φράνισε καὶ νάδε κάποια γωνιά ξενικοῦ νεκροταφείου, ποῦ θάβλινε τὸ πτώμα τοῦ γέρο ναύτη...

Κοίταξε τὸ Νάσκα. Σκολοιθοῦσε τὸ διάβασμα, κουνώνοντας κάποτε, νευρικά, τὸ κεφάλι. Οἱ φρονὲς τῶν δυὸ σεντρόφρον, μὲς στὸ μαγαζι, δὲν ἀκούγονταν πιά.

Σκέψεις ἄλλες, κακὲς, πάλι, ἦρθαν στὸ νοῦ του καὶ τὸν σκοτεινίασαν, ὅπως σὲνεφε μαῖονα, ποῦ τὸ ἀφῆρει δυνατὸς ἄνεμος...

— Ἄς στὸ διάολο καὶ σὺ! ἀκουσε τὸ Νάσκα νὰ λέει καὶ τὸν εἶδε νὰσπάζει τὴν ἐφημερίδα, γὰ τὴν κάνει ἕνα βόλο καὶ νὰ τὴν πετάει στὴν ἄλλη ἀκρῆ. Μου μὲ παιδί, τὴν πῆρα νὰ σκοτώσω τὴν ὥρα μου, καὶ πῆγε νὰ με σκοτώσει... Αὐτὸν ἐκεῖ τὸ μεζὲ τί τὸν ἀφῆρεις; Θεὸς σου εἶναι! Δὲν τὸν παίρνεις νὰ καθάρισαι τὸ πιάτο; Μὰ αὐτοὶ τὸ παραζάνανε...

Ὁ Ποίμῃ πῆρε τὸ μεζὲ, ἐνῶ ὁ Νάσκας τρωθοῦσε τὸ μουςτάκι του.

— Πολὺ ἀργήσανε, εἶπε.

Κοίταξε τὸ ἄδειο ποτήρι του καὶ τὸ πῆρε καὶ τὸ στραγγίσε.

— Νά πάρει ὁ διάβολος, δὲ θάρθουν... ἔκανε, ἀφῆνοντας τὸ ποτήρι δυνατὸ στὸ τραπέζι. Κι ἄκλωσε

ὕστερα τὸ χέρι του νὰ δεῖ ἂν τρέμει. Αὐτὸ σιγνὰ ἔβγαλε.

— Για λέγε λοιπόν; τοῦ εἶπε ὁ Ποίμῃ.

— Τί νὰ πῶ λοιπόν; τοῦ ἀπάντησε αὐτὸς, κατεβάζοντας τὸ χέρι του. Νά, λοιπόνἀκόμα δὲν ἦρθαν... Καὶ διψῶ, διψῶ σὰν κολασμένος! Τώρα, θὰ πεις, καὶ τότε δὲ διψῶ; Σ' αὐτὸ ἔχεις δίκιο. Ἐμεῖς, ἄς πῶ ἔμεῖς, ἔχουμε τὴν κατάρρα αὐτὴ, πάντα νὰ διψοῦμε... Καὶ μάλιστα, ὅπως τὸ λέει τὸ τραγοῦδι:

Δὲν εἶναι κρίμα νὰ διψῶ
κ' ἢ θροῦση νάιναι μπρός μου;

Σώπασε. Ἐμεινε μὲ σκυμμένο κεφάλι.

— Ἄ, νάτοι! ἔκανε ξαφνικά, ἔρχονται... Αὐτοὶ εἶναι. Τὸ θῆξιμο τοῦ Θανάση...

***

Ὁ Νάσκας δὲν εἶχε κάνει λάθος. Ἢ πόρτα ἀνοῖξε καὶ φάνηκε ὁ Θανάσης Σαμουῆλης καὶ πίσω του ὁ Μαλίλας.

— Νάτοι! εἶπε ὁ Νάσκας, δείχνοντάς τους εἶδες αἰτί;. Μὰ οἱ ἄλλοι, ρώτησε τὸ Σαμουῆλη.

— Ἀσε με, θρὲ ἀδερφέ... ἀπάντησε αὐτὸς καὶ προχώρησε πιάνοντας μιὰ καρέκλα, καὶ κάθισε.

Τὸ ἴδιο ἔκανε κι ὁ Μαλίλας.

— Μὰ γιατί δὲν εἰσαστε μαζί;

— Μαζὶ εἴμαστε, θρὲ ἀδερφέ, ἀλλά... οὔ κι αὐτός! τώρα θὰ βλαστημήσω! Νά, ἀφοῦ τρέξαμε καὶ τρέξαμε γιά νὰ θροῦμε κάτι, περάσαμε νὰ περουμε τὸ Σύρα ἀπ' τὴ δουλειά του. Ἀλλὰ μᾶς εἶτανε, πῶς δὲν εἶχε πατήσει κεί, δρόλου σήμερα! Μόλις τάκουσε ὁ Στάθης πῆρε δρόμο, γιά τὸ δωμάτιο τοῦ Σύρα. Τοῦ βάλθηκε καὶ καλά, ὅτι τοῦ συνῆθηκε τίποτα κακό, νάρρώστησε... Ἰδέες τοῦ Στάθῃ! Ποιὸς ξέρει σὲ ποιά μισοτηριβὴ θὰ ξημερώθηκε καὶ δὲ θὰ μπορούσι σε νὰ σηκωθεί... Κ' ἔχει πάρει, θρὲ παιδιά, ὁ Στάθης ἕνα μεζὲ πρώτης! Δὲν τὸν λέω, γιά νὰ τὸν δῆτε ἄξαρνα... Ὡς τόσο, ἄς ποῦμε ἕνα...

Ὁ Νάσκας ἔτριψε τὰ χέρια του

— Ἄ, ὁραία... Μπράβο, Θανάση! εἶπε.

Ἢ μορφή του εἶχε γίνει λαμπροῦ, ἕνα μεγάλο χαμόγελο τὴ φάτιζε.

Ὁ Θανάσης χρίστηκε τὸ τραπέζι καὶ φώναξε δυνατά:

— Ἐ, κουράλογο, Ἄλέκο...

Ἐστερα στὸ Νάσκα:

— Ὁ Στάθης γέννηε θηριῶ, ποῦ δὲ φάνηκες τὸ μεσημέρι!

— Ἐρχόμουνα, ἀλλ' ἔδω, νὰ ἢ ἀτυχία! ἄρχισε νὰ λέει αὐτὸς, ἀλλὰ διακόπηκε ἀπ' τὸ ἔμπασμα τοῦ Ἀλέκου.

— Μισὴ ὀκᾶ καὶ μεζὲ ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ψάρια τὰ ποταμίσια... Ποταμίσια!

— Θά σιάξουν τὰ πράματα, θὰ σιάξουν... εἶπε ὁ Νάσκας, τρίθοντας τὰ χέρια του.

— Τί θὰ σιάξουν! Δὲ μᾶς ἀφῆρεις καὶ σὲ μὲ τὸ θὲ σιάξουν... Ἄ μὰ τὸ Θεό, αὐτὸ πρέπει νὰ σοῦ τὸ πῶ, δὲ βαστώ... Δὲν πᾶς, Ἄλέκο, τί κάθισαι; Ἐέρεις γιατί ἀργήσαμε τὸ περισσότερο... Πήγαμε νὰ θροῦμε ἕναν πατριώτη μας ποῦ τούχε δώσει ἢ μάνα τοῦ Στάθῃ κάτι...

— Τί;

— Ένα ψωμί! . . .
 — Ψωμί! . . . Έλα . . . Καὶ τὸν βρήκατε ;
 — Τόχει ὁ Στάθης.
 — Ζήτω τὸ Σύμπαν! φώναξε ὁ Νάσκας, κ' ἔσπε-
 ρα γυρίζοντας, δὴ καὶ κεῖ στὸ ζάθιομά του καὶ τρί-
 βαντας τὰ χέρια του γρήγορα :
 — Δὲ σὰς τόπα γὰρ, ἔλεγε, πὼς θὰ σιάξουν τὰ πρῶ-
 ματα; καὶ νὰ ποῦ σιάξουν . . .
 Ὁ Ποίμης ἔβαλε τὰ λεπτὰ τοῦ κρασιοῦ καὶ τοῦ
 μεζέ, ποῦγε βγάλε χωρὶς νὰ τὸν δοῦνε, πάνω ἀπὸ τρα-
 πέζι, καὶ σηκώθηκε.
 — Γιὰ ποῦ; τοῦ ἔκανε ὁ Νάσκας.
 — Θὰ πάω, ἔγω κάποια δουλειά . . .
 Δὲν τὸν διάσανε νὰ μείνει διόλου, ἔγινε μάλιστα μιά
 σιωπή, καὶ τοῦ φάνηκε πὼς θέλανε νὰ φέγγει.

Μιά μελαγχολία, μιὰ λύπη τὸν εἶχε κυλώσει; καὶ
 τὸν ἔκανε νὰ ζητήσει τὴν ἐρημιὰ τοῦ θεματίου του.

***

Καὶ βρέθηκε πάλι στὸ σκοτεινὸ καὶ σιωπηλὸ ἐρῶμα.
 Ἀλλὰ τί μαρτύρια εἶταν ἐκείνη τώρα . . . Τὴ βρήκε
 τοῦ μὲν μεγαλότερη ἀπὸ πρῶν.

Καὶ φηλά, καὶ κατὰξ, εἶδε ἕνα ἀστράκι μόνο νὰ
 λάμπει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ, κείνη τὴ στιγμή χάθηκε. καὶ νῆ-
 σθηκε.

Τὰ εἰπὶτα σκοτεινὰ, χωρὶς τὸ παραμυθὸ φῶς τὰ
 πρῶτα, καὶ κατὰλειπτα.

Ἄκουσε τὸ βῆμα τὸν νῆστηρῆ μετ' ἀπὸ τὴν σιωπῆ-
 λὸς δοχίους, σὴν σιωπῆ.

(Μεταφράσει)

Η ΕΛΕΝΙΩ

Στοῦ Λάζαρου τοῦ Χρυσικοῦ, μικροὶ σταυροὶ, μικρὲς καρδιές,
 δετὰ, μεντάγιες, βέρες,
 κορίτσια τ' ἀγοράζουνε μὲ νόημα γιὰ τὲς Κυριακὲς
 καὶ τὲς γιορτὲς ἡμέρες.

Δὲς τὴν Ἄνικα, πέταλο μὲ ρομπινάκι καροφωτὸ,
 κρέμασε κόντα - πέτο
 τὸν εἶδαν στὴν παλάμη της τὸν κυβαλάρη ὁμοφρονιῶ
 καὶ θὰ τὸν πάρεϊ ἐφέτο.

Κ' ἡ Πολυξένη τόβαλε τὸ δίβεργό της - τὸ ξεροβί,
 κ' ἡ Ρούσου ἡ Ἀντιγόνη,
 σ' ἀλέγρα φέλλα πέρασε τὸ σταυρουδάκι, γιὰ τ' ἀντί
 τοῦ νιοῦ ποῦ τὴν πεισιμῶνει.

Μὰ ἡ Ἐλενιὸ τὸ σκέπασμα τοῦ ρολογιοῦ τοῦ Σίγμα Τά,
 κρημένο πρέπει νάχει,
 φρασμένο ἀπὸ τὸ Λάζαρο, καρδοῦλα, γιὰ παρηγοριά,
 ποῦ θὰ βρεθεῖ μονάχη.

Κι ὄν κλαίει πὼς φεύγει ἐκείνος της μεθαύριο, θέλοντας καὶ μή,
 γιὰ τὰχαρὰ τὰ ξένα,
 μὰ πλεῖο ποῦ χάσει φεγγαριοῦ, νὰ στέργουν ἔτσι ἀπ' τὴν ἀσχή,
 διπλά τὰ μαντεμένα.

Στοῦ Λάζαρου τοῦ Χρυσικοῦ, μαλάματα, διαμαντικά,
 κ' ἡ Ἐλενιὸ ἀγοράζει,
 καὶ τὸν ἀγαπημένο της, τὴν πέτρα ποῦτε σὲ φωτιά,
 καὶ οὔτε σὲ τόρνο σπάζει.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ρουσιάζουμε τις δύο γλώσσες στο παιδί και το αφήνουμε μόνο του να διαλέξει και να νιώσει τη διαφορά, κ' έτσι να επικρατήσει σιγά - σιγά μόνη της η δημοτική.

Αί, λοιπόν. Με τη μέθοδο αυτή είναι αδύνατο να επικρατήσει η δημοτική. Θα επικρατήσει μόνο η μιχτή, γιατί το παιδί, βλέποντας και τις δύο γλώσσες και μη μαθαίνοντας πώς μόνο ή μιὰ είναι ή οιασδήποτε, και πώς την άλλη πρέπει να την αποφεύγει άσυνείδητα, θα σκηματίσει μέσα του ένα φριχτό κράμα κι από τις δύο γλώσσες. Κ' έτσι ουσιαστικά θα μείνει πάλι το παιδί άγλωσσο, το πρόβλημα αντί να λυθεί θα μπλεχτεί χειρότερα, κ' η περίφημη μεταρρύθμιση θ' αποδειχτεί στην εφαρμογή άνικανη να προικίσει το έθνος με γλώσσα.

Η καθαρεύουσα πρέπει βέβαια να διδάχτεί. Κι ο Ψυχάρης στη Σχολή του διδάσκει καθαρεύουσα πλάι στη δημοτική. Μια να διδάχτεί με τον τρόπο που ο Ψυχάρης την διδάσκει, δηλαδή σά μιὰ γλώσσα χαλασμένη, φκειασθή, ψεύτικη, γιομάτη ξενισμούς, γλώσσα δίχως ανταπόκριση με τον άληθινό μας ψυχικό κόσμο, κ' έτσι να κώσει ο μαθητής την ψευτιά της καθαρεύουσας, να γαπήσει τη δημοτική που είναι η άλήθεια κ' η ζωή, να σιχαθεί το ψέμα, δηλαδή την καθαρεύουσα.

Κάνει αυτό η μεταρρύθμιση στα σχολεία, η ίδια - ίδια θρονιάζει την καθαρεύουσα Ισοδύναμη και το ίδιο αξιολογούμενη πλάι στη δημοτική; Μήπως δεν άκούσαμε ακόμη προχτές από έπίσημα όκλια πώς ποτέ δε φιλοδοξήσανε να γίνουνε ό πόνονομευτ ές της καθαρεύουσας! Οι άνθρωποι σαν τον Πέτρο διαμαρτύρονται.

Κι όμως, ποιά μεγαλύτερη όδξα για έναν άληθινό δημοτικιστή, παρά να γίνει ύπονομευτής της καθαρεύουσας; Τι άλλο έκανε ο Ψυχάρης, παρά να ύπονομεύει την καθαρεύουσα, τι άλλο κάνουμε μεις, και ποιός άλλος μπορεί να νάναι ο σκοπός του δημοτικισμού, παρά η ύπονομευση, ο έξολοθρευμός της καθαρεύουσας;

Κράμα που ο Σπλ. άπασχολήμένος από το Κοινωνιολογικό πρόβλημα που του άπορροφούσε δλάκερη τη σκέψη, δεν πρόφτασε να βαθύνει περισσότερο στο ζήτημα της γλωσσολογικής μεταρρύθμισης. Με τη θαυμαστή άντικειμενική του μέθοδο, είμαστε βέβαιοι πώς ο Σπλ. δεν μπορούσε παρά να καταλάβει που θα ραίνει η ζυγαριά. Μένει όμως πάντα στο ενεργητικό του, και για μεγάλη τιμή του, πώς δε μίλησε με περιφρόνηση για μεταψυχαστική περίοδο, παρά άναγνωρίζοντας τον Ψυχάρη για μεγάλο γλωσσολόγο και φιλλιτέχνη με παγνόσμιο κήρος, θρονιοφώνησε πώς ο σκοπός μας ο τελικός δεν πρέπει να είναι η μιχτή μα η άγνή δημοτική του Ψυχάρη, δηλαδή του Έλληνικού λαού, και πώς οι λογοτέχνες κ' οι ειδικοί γνωσσολόγοι πρέπει και σήμερα να γράφουνε μόνο την άγνή δημοτική, κι όχι να βασανίζοντε το μυαλό τους σ' έναν άχάριστο άγώνα για τη μιχτή, δηλαδή την άπλοποιημένη καθαρεύουσα, που είναι ένας καθαρός έκφυλισμός του δημοτικισμού άνόνα, άταίριαστος με το δημοκρατικό πνεύμα του άληθινού δημοτικισμού. Κράμα άκόμα, που ήταν ο Σπλ. ένοσας το τελευταίο του διδύλο, δεν έθετε βέβαια μπροστά του και τα δικά μας άρθρα, τα δη-

μοσιευμένα στο «Νουμάς» πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Τόχουμε βέβαια πώς μιὰ τέτοια φροτεινή κρίση δεν μπορούσε παρά να άναθεωρήσει τη γνώμη του στο σημείο αυτό άμα του δινότανε άφορμή να μελετήσει βαθύτερα το ζήτημα από την πλευρά που το βλέπουμε μεις.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Η ΚΑΥΘΟΔΕΜΑΤΟΥΣΑ

Η παράδοξη που δημοσιεύτηκε, είναι ίσως πανέλληνη. Μα δίπλα σε άσφρη ύπαρχει και η άκόλουθη παράλλαγή της, ή μάλλον πηγή της, γιατί μοιάζει για φρεσικώτερη:

Σε μιὰ μεγάλη σπηλιά ήταν η εκκλησιά της Παναγίας, που πήγαιναν κάθε χρόνο και λειτουργάγαν σε άσφρη, στις 26 του Θεοσιτη, ήμέρα της μήμης της. Μια χρονιά, λίγο πριν τελειώσει η λειτουργία, βγήκε από μιὰ σκίζα του θράχου μιὰ χελώνα, άσπηθιστη σε κείνα τα μέρη.

— Η Θεούσα, βγήκε η Θεούσα... είπαν όλοι έκπληχτοι για το φαινόμενο, και την προσκύνησαν, κολλώντας κάμποσα κεριά στο καϊκάλο της.

Η χελώνα, βγαίνοντας από τη σπηλιά, πήγε τον κατήφορο, έφτασε σ' άλώνια του χωριού, που ήταν παρακάτω, και μπήκε σ' ένα θεμονοστάσι γιομάτο δεμάτια.

Οι θεμονίες φρόντωσαν και κήριαν, χωρίς οι χωριανοί να προσπαθήσουν να σβύσουν τη φωτιά, ή να γλυτώσουν τις άκαρτες θεμονίες, μα όλοι άγνάντιναν από παρέκει κ' έκαναν το σταυρό τους, λέγοντας:

— Η Θεούσα μίς τάδανε, ή Θεούσα μίς τάνηψε, μίς τα πήρε...

Από τότε η γιορτή δε λεγόταν άπλά «της Παναγίας» μα της έκατσε το παρανόμι που της έδωκαν: της Καυθοδεματούσας.

***

Σε τέτοιους θεοφοβούμενους που δεν άπλώνουν να σβύσουν τις θεμονίες τους από φόβο μη δυσασεστήσουν τη Θεούσα, θ' άμοσε κάλλια να χρίσουν μιὰ μεγάλη εκκλησιά στη θέση που πρωτάναψεν η πυρκαγιά και νάν τη νοματίσουν «Καυθοδεματούσας», όπως ίσως θέλλεγαν την άλλη «Βραχοπαταγιά».

Παναγιά της Βορνετίας

ΚΩΣΤΑΣ Π. ΜΑΡΙΝΗΣ

ΜΙΣΣΕΜΟΙ

Γοργό πουλάκι σε δεντρί εκάθισε και της Άγάτης του τραγούδησε τον πόνο και στο φτερούνημά του, σαν έδιάθηκε, για μιὰ στιγμήλα το κλαδί έσειστή μόνο.

Πουλάκι μου, έδέχτης και τραγούδησες σε κλοναράκι της καρδιάς μου καθισμένο και ξάρνω τόσο διαστικά φτερούγισες που τάφριες άλόγητα σπασμένο.

Αησύρι.

Γ. Ι. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ "ΤΥΠΟΣ"

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ταχυποιο συντάκτες: Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ, ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟ-
ΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Λιχαιριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ"

"Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη διαχείριση πρέπει
να διευθύνονται:

«ΕΤΑΙΡΙΑ Ν» ΤΥΠΟΣ · Σοφοκλέου, 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για το Έξωτερικό δρ. 20 το χρόνο.

» 10 το εξάμηνο.

» 5 το τρίμηνο.

Για το Έξωτερικό φρ. 25 το χρόνο.

» 15 το εξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΒΟΥΛΗΦΟΡΟΣ άνηρ, Χρυσοστάλης τοῦνομα καὶ φαρμακεὺς τοῦπάγγελμα, γλώττη δὲ τὰ μάλα ἀρχαῖου ἔχουσι χροῖομενος, ἐπὶ τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς ἀνελθὼν, βάρβαρον τὴν ἑλληνίδα φωνὴν ἀπεκάλυψε, ἐξητήσατο δὲ κῆνον πικρὸν Ἰλῆρον τε, Δελμοῦζόν τε, Τριανταφυλλίδην τε καὶ ἀταξίατανιαν τοὺς σὺν αὐτοῖς μιανούς. Ὡς δὲ ὁ τῆς Παιδείας ἔφορος λέξεις τινὰς τετριμμένας ἐφθέγγετο, Χρυσοστάλης άνηρ ἀναυδὸς ἀπέμεινε καὶ κατελθὼν τοῦ βήματος ἔκλαυσε πικρῶς. Οὐ μὴν δ' ἄλλα οὐκ ἠβουλήθη συνέναι.

* * *

ΕΤΣΙ ὁ κ. Χρυσοστάλης θὰ μείνει ἐκνοσημένιος πρὸς οἱ δημοτικιστὰς τοῦ μιλοῦντος σὲ μιὰ γλώσσα, πρὸς τὴν νιώθει, πρὸς τὴν αἰσθάνεται καὶ πρὸς τὴν ἀδύναται γὰρ διωτῆς. Σὲ ποιά γλώσσα ὅμως νὰ μιλῆσαι κανεὶς στοὺς τόσους ἄλλους Χρυσοστάληδες, πρὸς ξεφουτρώσανε στὸν καθημερινὸν τίπο, σὰ μαντιτίμια ὑστερ' ἀπὸ βροχὴ, νὰ κατασκευασθῶσιν τὸ γλωσσικὸν ἀγῶνα καὶ νὰ χρῶσιν πάλι τὴν Μιστριώτικην κριτικὴν τοῦ «Ἑθνικοῦ κινδύνου»: Τοὺς τῆσπερ καὶ τοὺς τὰ ξανθίλαμπε τόσες φορές, πρὸς σήμερον, σὺν τοῖς βλέπομεν νὰ ξεφουρνίζωσιν τὰ ἴδια κλοκοκινθῆνια τοὺς ἐπιχειρήματα, δὲν ἔχομε καμὴν ὁρῆσιν ν' ἀνοίξωμε συζήτησιν μ' αὐτοὺς, ἀλλὰ τοὺς ἀφίνομε νὰ ξερομασῶσιν μὲ τὴν ἡσυχίαν τοὺς τὰ μαγαζάκια ἐπιχειρήματά τοὺς καὶ πρὸς ἀδίκαντρολες σκευοφαντίες τοὺς. Οἱ ἀναγνώστες μας εἶναι ἀρχετὰ φοβισμένοι, ὥστε δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τοὺς κοιράζωμε μὲ περιττὰς γλωσσολογικὰς συζητήσεις, καὶ οἱ ἀντίθετοι γραπτῶν πεισματικὰ κλεισμένα τὰ μάτια καὶ τὴν ψυχὴν τοὺς, ὥστε μένουσιν ἀσυγκίνητοι σ' ὅσο φῶς καὶ ἄν τοὺς ρίξωμε καταπῶν τοὺς.

ΤΟ νεοελληνικὸν βιβλίον ἀρχίγησε νὰ παίρνει τὴν θέσιν του στὴν ἀγορὰ, νὰ ποῦμε, νὰ δρῶσιν: ἔκδοτες καὶ ν' ἀκριβοληρῶνται. Δυὸ βιβλία νεοελληνικὰ μᾶς ἦσαν πάλαι αὐτὲς τὲς ἡμέρες στὴν γραφεῖα μας καὶ τρία - τέσσαρα ἐτοιμαζόνταν καὶ θὰ κυκλοφορήσωσιν τὸν ἐρχόμενον μῆνα. Πρὸ τρία - τέσσαρα χρόνια τὸ νεοελληνικὸν βιβλίον κινήθησε τοὺς ἐκδότας καὶ ἂν τοὺς εὐδοίκε ἢ τοὺς προσφερόντανε τῶπιον ἢ ἀπερῶνόντανε μ' ἓνα, τὸ πολὺ - πολὺ, δυὸ καταστάσιμα. Ὁ Παρορίτης λ. γ. τόσῳ πάνω-κάτω πληροῦθηκε γὰρ τὸ «Μεγάλον Παιδί» του, καὶ ὁ Ταγκόπουλος πῆρε ἑκατὸν εἰκοσι περὶτον δραχμὰς ἀπὸ τὸ Φέξιν γὰρ τὲς «Σκόρπιες Μολαθίδες» του καὶ εἶπε καὶ σπολλάτι. Σήμερον δ' «Τύπος» πλέρωσε τρισημίσιον γιλιὰδες δραχμὰς γὰρ νῆσοῦσιν τὴν ἔκδοσιν τῶν ἔργων τοῦ Μητρώου, καὶ ὁ Πυλαῖος πῆρε ἔξιν γιλιὰδες δραχμὰς γὰρ τὸ τοιαῦτο βιβλίον του: «Ἀσάλευτη Ζωὴ» - «Μέγιστον τῆς Ψυχῆς μου». πρὸς τὴν ἔκδοσιν τῶν, - καὶ «Ταῖροι καὶ Ἀνάστατοι». Φυσικὴ ἢ τέτοια πληροῦσι δὲν ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῶσιν ἡγεμονικὰ καὶ εἶναι ἡγεμονικὰ πρὸς τὰ ἄλλα παρόντων οἱ ποιητὰς καὶ οἱ λογογράφοι στὴν Ἑλλάδα. Ἐπιτέλους ἄρα εἶναι μιὰ καλὴ ἀρχὴ καὶ αὐτὴ. πρὸς ἀνὰ-σινὰ θὰ γάνει καὶ τὴ λογοτεχνία ἐπιπλέοντα καὶ θὰ τῶντωνε νὰ σὲ σωτοῦνε οἱ ἀνάστωτοι, σὺν τοῖς ἄλλοις πρὸς εἶσα λογογράφοι ἢ ποιητῆς:

- Καλὰ ἀπὸ τῶντωνου... Μὴ τὴ δουλειὰ γάνει:

ΑΠΑΝΤΑΕΙ Ο Κ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

"Ἀσπονδὸ φίλε «Νουμᾶ»,

Ὁ κ. Στέφανος Λάφνης, ὁ διαφροστεφής, ἤλθε μιὰ μέρα στὸ ἀθηναῖον κομψὸν γραφεῖόν μου καὶ μοῦ ἐήτησε ὄχι «ἐξεχειρία», παρὰ «εἰρήνην», μὲ τὴν διαβεβαίωσιν πρὸς τὸ κομψὸν καὶ ἀδύνατον ἐκεῖνον ἄρθρον γὰρ τὸ δόγμα μου «Φοιτητὰς», στὴν ἐφημερίδα «Ἀθῆναι», μὲ τὴν ἀπογραφήν Χ., δὲν τὸ ἔγραψε αὐτός, παρὰ ὁ κ. Γ. Πάπ. Ἐπίστεψα καὶ στὴ διαβεβαίωσιν αὐτὴ καὶ στὴν εἰρήνην τοῦ κ. Λάφνης. Τῶρα ὅμως πρὸς βλέπω νὰ ὄνομαζῆται τὴν εἰρήνην του «ἐξεχειρία», διστάζω πᾶν νὰ πιστέρω καὶ στὴ διαβεβαίωσίν του. Μὲ γέλωτος λοιπὸν ὁ κ. Λάφνης γὰρ νὰ μοῦ πᾶσιν μιὰ συνέντευξιν, πρὸς θὰ τὴν ἔδωκα καὶ γοῶν αὐτό: Περίεργον! Τέτοια περισηματὰ δὲν τὰ ξέρομε οὔτε μετὰ οἱ «φρόνιμοι ἄνθρωποι», πρὸς πᾶμε ἀπὸ τὸ «πελοδοξίον». Τὰ ξέρομε, φαίνεται, μόνο οἱ κολυμβοὶ, πρὸς πᾶνε ἀπὸ τὴν μέσιν τοῦ δούλου. Μὰ νὰ τὴ γαῖονται τέτοια τόλμη!

"Ὅσο γὰρ τὴ συνέντευξιν, παρατηρῶ πρὸς δ' ». Λάφνης, ἴσως ἀπὸ ἔλλειψιν τόπου, - καὶ σ' αὐτὸ δὲν τὸν ἀδικῶ, - δὲν ἔγραψε ἅλα ὅσα τοῦ εἶπα, καὶ ἔπει ἔλειψαν κάποιες χροματιές, πρὸς θὰ φανέρονταν πρὸς κριθῶσιν τίς ἰδέες καὶ τίς γνώμης μου. Ἄν ἡμπορῶ, βέβαιον νὰ τίς ἐκνακοιτάξω ἅλα, γὰρ νὰ τίς χροματίσω ἔδω. Καὶ θὰ περισσοῦσθω σ' ἐμεῖς, πρὸς ἔπει, κατὰ- διατυπώθησαν, καταντοῦν ἀνακοιθῆσαι.

"Ἄξαρτον γὰρ τὸν κ. Χατζηδάκι: Πῶς θὰ βεβαίωσιν πρὸς εἶναι «ἀπὸ τοὺς δυὸ-τρεις γλωσσολόγους τοῦ κόσμου», τὴ στιγμὴν πρὸς εἶσα παραπάνω πρὸς δὲν εἶμαι εἰδικὸς δ' εἰς; Βέβαιον πρὸς θὰ ἐκροσθεσῶ κα-

θῶς ἀκούω», «καθὼς λένε», ἢ «θεωρεῖται», ἢ καὶ τί-
του, πού ὁ z. Δάφνης τὸ θεωρεῖσε περιττό.

Τὸ ἴδιο γιὰ τὴ Γραμματικὴ τοῦ Κράτους. Λύγγραμμα
εἶναι ἢ ποῖμα, γιὰ νῆλεγα «μοῦ ἄρεσε» ἢ «δὲ μοῦ ἄ-
ρεσε»: Κάθε ἄλλο θὰ εἶπα στὸν z. Δάφνη. Τὸ πολὺ -
πολὺ τῶς δὲ μοῦ ἄρεσε ἢ ἰδέα νὰ βγάλῃ ἀπὸ τώρα τὸ
Κράτος καὶ Γραμματικὴ.

Τέλος, γιὰ κάποιους συνεργάτες σου, πού φροῦνο-
μα νὰ μίλησα γι' αὐτοὺς τόσο ἀσχηματικὰ καὶ ἀδικολό-
γητα, ὅσο δὲν τὸ συνεθίζω ποτέ. Ὁ z. Δάφνης,
τὸ θυμοῦμαι πολὺ καλῶς, καὶ μὲ ρώτησε :

« Πῶς σῆς φάνηξε πού ὁ Ψυχάρης βάζει καὶ οὐκ
μὲ τὰ «θερήματα τοῦ Παρνασσού»;

«— Λάθος!», τοῦ ἀποκρίθηκα γελῶντας. «Τὴ
στιγμὴ πού βάζει τὸν Α καὶ τὸν Β, κατὰ λάθος θέλει
μαζὶ τοὺς καὶ μένα. Φαίνεται πῶς ὁ Ψυχάρης ἔδεν
διαβάσει τίς κοιτιχὲς τοῦ Νουμά. Ἀλλοῦτ' ἐν δὴ
ἔσοφ πῶς ὁ ἄν Α καὶ ὁ Β εἶναι θερήματα τοῦ Παρνασσού,
δὲν εἶναι ἐγὼν ἢ ἄν εἶναι ἐγὼ, ἔν εἶναι καί σοι».

«— Μὰ καὶ τίς. Ξαναρώτησεν ὁ z. Δάφνης, γελ-
ῶντας καὶ αὐτός. «δὲν εἶναι διηρηματογραφίαι
ποιητέζ, κοιτιχοί:...»

«— Τίποτα, τίποτα!» τὸν ἔνοιμα, γελῶντας
πρὸς σ' ὁ τέρο.

Καὶ πρῶτα εἰθὺς στὸ γελαστό μου z. Παρνασσό.
Βλέπεις λοιπόν, ἄσπονδε φίλε «Νουμά», πῶς ἄν
λείψουν οἱ γραμματικὲς, ἔξαινο πού μένει ἀπ' τὴν εἰκό-
να, δὲ ποιεῖ καλὸν καὶ τὸ γραμματικόν.

Γεῖά σου!

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

“Τ' ΟΝΕΙΡΟ”

Λιάνα γοργή : Σὰν τὴ σκορπῆς
φωνὲς στοιγγές, βάδιες τριγύρου
Πού τίς διαλείς, καὶ πού τίς πᾶς
ὄλες τίς ὁμορφιές τοῦ ὄνειρου ;

Τὴ γοῖα τὴ Βάβω μ' πού σκυφτὴ
μπρὸς στήν πεζούλα θραδί-θραδί
πρόσμενε, ὁ γῆλιος νὰ κοιρτεῖ
γιὰ νᾶμπει ὁ γιὸς μὲ τὸ κοπάδι :

Τῆρα ἢ γιδούλα πῶς πηδαεῖ
πέτρα τὴν πέτρα πού σκαλῶνει
Βατομονογιές κοσφολογαίει
κάθε μορτούλας τ' ἀκροκλῶνι.

Πῶς ἄκουσα τὸν ἀργαλειὸ
τῆς Χαΐδος στὸ χαγιατί ἀπάνου:
Σ' ἄραξα μέσα μου σὲ κλειῶ,
μοσκοῦλα τοῦ δεντρολιθάνου.

Πλαγιές, λιθάδια, βοσκοτόπια,
τάπνιγε χόρτο θραφερό.

Βρῶση μου Μπάλαμο σὰν τῶπα
τὸ κρυσταλλένιο σου νερό !

Ἦρθα, μονούλα μ', τὸ θραδάκι
τὸν τάφο σου γιὰ ν' ἄσπαστῶν
Οὔτε λιθάνι, οὔτε κεράκι,
καὶ τὸ κορτῆλι σου στυστό !

Κοσφοῦλες, διάσπλα καὶ ράγες,
χοιτάξια, ἀσῆμα εἶχαν γιομίσει.
Καμαροτέζ πρηνῶν οἱ Βλάγες
καὶ πᾶν στ' Ἄϊ-Λιῶ τὸ ὀρηκοκλῆσι.

Τραυούλα γιόθου, ἔπος τὴν εἶδα,
ἀπ' τὰ καλῆβια νὰ ξαθαίναν
Βλάγα ξανθιά, καμαροφούδα,
κρατώντας τ' ὄμορφο λεγόνι.

Κ' ἔτσι ἐπαγε φηλὸ ὁ τραυόλιμ
παιρῶν-παιρῶν γιὰ νὰ ληλεῖ,
τὸ πρῶτο μοῦδοιξε φηλὸ τῆς
μὲς σὲν μισοβλαχτῆ σπηλιῶ.

Ἀγοροκοιμῆβια μὲ σιάλα
ζ' ἦρθες νὰ μὲ πλανήσεις, λάμμα!
Σὲ ζυγυγῶ δορυμὴ πηλάλα
στυθ βάτου ἐξορῆς τῆς τὸ πλοκάμι.

Σὲς καλαμιές σου, ποταμὲ μου,
βόγγου ἀγροζήμα καὶ ἀντάρα,
Νᾶταν τὸ φῶσμα τ' ἀνέρον,
γιὰ τὸ στοιχειὸν κάποιον λαχάρα :

Τὴ μὲ ἔπνῶς μὲ προσταγή,
διάνω στοιγγί: Πηξέου, βοθιάσων!
Τὴ νὰ τὴν κάνο τέτοια αἰγῆ,
μικροῖα ἀπ' τὸ θροῦσμα τοῦ δάσου :

Στίχοι

ΛΑΥΡΑΣ

ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Τοῦ Π. Γιακωβίδη

Ἔκοπ' αὐτὸς ἐν τῶνδε ἀσπασίαις
μὲ τὸ ζωστήρα σου, τὸ μορτῶν ποῖδι
καὶ σὶν πίνακα ἔγεις καὶ τίς δίνεις
μὲ τὴν ἔμπνεση καὶ μὲ τὴ σπουδή,
Ζωγράφε, στὸ ἔργαστήρι σου δεινμύτην,
διπλὴ θέωση μὴ γένοις μὲ μυστικὴν αἰσθησίαν...
Τῆς οὐρῆς σου ἔπιταξίκα καὶ τοῦ ζωστή σου βροῖχα
τέσσαρα πικάρια: Ἰσῶν, Φῶς, τὸ Χαῖδι, τὴ Γοργῆ
Κ' ἄγνῆτα στήν ἰσῆ σιωπῆ τοῦ ἀπόμερου αἰῶνα ἔσαν
καὶ πῶ πολὺ ἀπ' τὴν πράσινη τῆς φῶς ὁμορφί,
εἶδα ἔσαν κόμο ζωστή τὸ πορτοκῶ τοῦ ἀνθρώπου
Ξαναφρεμένα ἔπνευσα, φωνὴ σὴ ζωγραφιά.
Κ' εἶπα: Πατέρα βροῖχα με, κ' ἐγὼ νὰ τραγοῦδι
καθὼς εὐὸ μπορεῖς καὶ ζωγραφίζεις.
Στὸ λόγο ἐγὼ νὰ κερθεῖν τὸ αἶμα, ὡς μέσα εἶδι
τὰ χρώματα, ζωγράφε, ὀρῆεις.

Φεβρουῖος 17 1920

ΛΙΑΝ Μ. ΙΑΚΩΒΙΔΗ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Η ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΝΥΧΤΑ

Η Δωδεκάτη Νύχτα, είναι μια από τις ασημένιες κομμιές του Σαίξπηρ. Πλέκεται με πολλές ελληνικές, μοιρολόγια, πολε μακριά, για την ε-ποχή μας οικιαχό, γέρνει από το δέμα το άρ-ζειν κοινό σε κομμιές, και περισσότερο αυθαί-την απροσέγγιστη ομοιότητα από ασημένιων. Η Βι-βλία είναι ένα ο ασημένιος της Σεβαστιανός. Οι περι-στάσεις της επιδόσεων να παρουσιασθεί με αυτή των άνοιχτων, δημιουργούνται διάφορες παρεξηγη-σεις, κάποιος υπερβολικά, λιδικά ποιήτες για τη ση-μασία της μαζι δημοτικότητας, που τις κάνει όλες στο τέλος η ανεπιτότητα, την ακολουθούν γάμοι, γενική χαρά. Η ιδιοκτησία, ή οργάνωση του Σαίξπηρ φα-ντασία, ποιητά, σιτηρές μάλιστα ολοφάνεση. Η «Δω-δεκάτη Νύχτα» έχει πολλή δοσιά, κίνηση, πνεύμα, κίνη, αλλά είναι έργο που θα το έγραψε ο Σαίξπηρ διαβλυτά, επιπόλαια, για να διασκεδάσει τον ευ-τό του, ή για να τον ξεκουράσει από άλλη σφαιρική δημιουργία. Οι καλύτερες του σκηνές είναι οι μμ-λων άσχετες με την κόρη δούλη, σατυρικές σκηνές, όπου πολύ ουσιαστικά παρουσιάζει και ερωτεύεται δι-άφορους τύπους.

Και θα θέταρο, γλυκομακρύτερο, λέει μόνο ο Γε-λοτοποιός, ο Γελοτοποιός που κι όταν έληξε προ-ματικά, και κάθε φορά που τον αναζωπυνώνει ή Τέ-ρη, καθέτι πόνη κάποιου μεσημέρη αλήθεια πίσω από τα δήθεν ασήματα κι ασιτία του λόγου, αλλά το όλο κέτον τον κατάστρεψε ο κ. Βρασιθανόπου-λος. Όλες οι στοχαστικές ή εμπνευσμένες ανάλα-φορές φράσεις, χάθησαν. Προσπαθούσε ο κ. Βρασι-θανόπουλος, αλλά ακριβώς, ίσως περισσότερο ακόμα παρά σε κάθε άλλο ρόλο, δεν αρέπει στο γελοτοποιό να διακρίνεται η προσοπάθεια. Ο κ. Βρασιθανόπου-λος δεν είχε καμιά ελκυσία, τίποτε το ανθρώπινο, καμιά ελκυστικότητα και χάρη, και η προφορά του εί-ναι κάθε άλλο, παρά μουσική.

Η «Δωδεκάτη Νύχτα» δικαιολογείται να παίζε-ται μόνο σε σκηνή παρουσιάσεων όλων των έργων του Σαίξπηρ, για ιστορικοφιλολογικό ενδιαφέρον, ή από «Σχολείο». Η εκλογή της από το θέατρο του Ώδειου δεν είναι άδικολογήτη, αν τη διάλεξε με ου-ρεϊδωση, ότι δεν είναι παρά για σχολείο, ότι η πα-ράδοσή της δε μπορούσε παρά να είναι πληχτική, αλλά ότι είναι σχετικά εύκολη και δίνει ελίη δημι-ουργίας στους ηθοποιούς. Και οι ηθοποιοί αναδεί-χτηκαν πολύ περισσότερο από τη διδασκαλία. Το σύ-νολο, ή γενική άρμονία, που δεν την πλάθει ποτέ έστω και η απόλυτη ατομική επιτυχία του κάθε ηθοποιού αλλά μόνο η διδασκαλία, έλειπε σχεδόν δόλτελα. Δε διακρίνονταν καμιά βοήθεια στους ηθοποιούς. Η δι-δασκαλία δεν επέβαλε ούτε καν το πολύ γοργό, το πολύ σπρητό παίξιμο, δεν κατάλαβε, ότι η γοργή εμφάνιση στο παίξιμο λιγοστεύει μόνη την αντίπω-

ση της μαζότητας, συντομεύει πολύ περισσότερο ένα κομμάτι από οποιαδήποτε αφαιρεση φράσεων, έστω και σκηνών. Η αφαιρεση, ή διασκεψή, όσο κι αν χαλαρώνει την ενότητα, ίσως να επιβάλλεται κάπο-τε, αλλά πολύ σπάνια και πάντα με πολύ μέτρο, με βαθύ καλλιτεχνική κ' επιστημονικοφιλολογική ου-ρεϊδωση, που δεσπεχώς δεν την έχει όσο θα έπρεπε ή Αισθητική του Θεάτρου του Ώδειου. Τίποτε, κα-μιά τεχνική δυσκολία δε δικαιολογεί το να παίξει ολόκληρο ένα έργο του Σαίξπηρ μέσο στο ίδιο σκη-νικό. Κοπασιρέγεται το χαρακτήριστικό του Σαίξ-πηρ, ή έλλειψη ενότητας τόπου, και κάθε σκηνή του Σαίξπηρ, όπως του κάθε σκηνωφέα άλλωστε, άρμο-νίζεται μόνο με το δικό της περιήγρο. Η Αισθητική του Ώδειου ανθαίρετα αποφάσισε να παίξει μέσα ο ένα δήθεν σε δ έτερο περιβάλλει την «Δωδε-κάτη Νύχτα», εκτός από μια σκηνή. Γιατί; Δεν ή-αίρεξε κανένας λόγος να γίνει μια τέ- εξαίρεση, και με το ίδιο νόημα - κανένα - θα μπορούσε να είχε χωθεί κι αυτή μέσα στο περιβάλλει. Η μοιρολόγια του σκηνωφάτου αψάιτε, κι ο θεατής δε υπακούσε να πα-ρακολούθησει, να καταλάβει την εξέλιξη μέσο από τη απιστοδική διαδοχή σκηνών ο ένα σκηνικό εν-τελώς ξένο.

Τη σέγγιση του θεατή αψάιτε ακόμα η απόφαση της Αισθητικής του Θεάτρου να δώσει δύο ρόλους, τους ρόλους των δύο αδελφών, στην κ. Ζερβού. Η ομοιότητα των προσώπων είναι φυσικά πολύ εύκο-λο να παρουσιασθεί στη σκηνή, αλλά ο θεατής σφυγλι-φώνει πολύ εύκολότερα με τη φαντασία του την α-προσέγγιστη ομοιότητα, αν το εμφανίσουν δύο ηθο-ποιούς με το ίδιο ανάστημα, ίδια ντυμένους, παρά ότι μπορούσε να καταλάβει ποτε έπαιξε η κ. Ζερβού τη Βιόλια και ποτε το Σεβαστιανό. Το καθώρθανε μόνο με κόπο, μετά καιρό, από τα λόγια της. Κι αψ-τός ο κόπος, ο άσχετος με την παρακολούθηση της δράσης, ζημίωσε πολύ, δόλωσε, την επιτυχία του έργου. Ίσως έγραψε και ή κ. Ζερβού. Έπρεπε, με ανεπαίσθητες διαφορές, που μπορούν να θεωρη-θούν ότι μένουν απαραίτητες από τα άλλα πρόσω-πα, αλλά που τις αντιλαμβάνεται ο θεατής, να χω-ματίζει τους δύο ρόλους. Τότε έπαιξε με πολλή φυ-σικότητα, χάρη, ζωηρότητα, αλλά έτελώς ίδια. Το κέριο ήμεις λάθος είναι να της δοθούν οι δύο ρόλοι, αφού ο Σαίξπηρ τους είχε χωρίσει. Φέρνει αντιμέ-τωπος στο τέλος τα δύο αδελφά. Η Αισθητική του Θεάτρου ανεγκρίτως καλλύζει έτελώς τη σκη-νή της ανεργότητας για να εξοικονομήσει την πε-ριστάση.

Ο κ. Κομπογιάννης, όπως πάντα, δημούργησε πάλι με εξαίρετική φυσικότητα και ζωηρότητα τον ύπο του Μαϊκόβλιου. Είναι ανθρώπινα κομικός, οψ-τε στιγμή δε δείχνει ότι αντιλαμβάνεται την κομι-κότητά του, κ' είναι τόσο λεπτός. Κατορθώνει να εί-ναι έτελώς διαφορετικός, έτελώς αληθινός σε κά-θε του εμφάνιση, γιατί νοιώθει κ' αισθάνεται από-λυτα κάθε του ρόλο, τον ζεί. Κάθε του κίνηση, κάθε

ἀπόχρωση της φωνής του, είναι ή πιό σωστή, ή πιό φρεσκά αίσθεια. Κ' είναι πραγματικός ήθοποιός, γιατί δεν αγριέται ποτέ κανένα ρόλο κ' είναι γου' σπάνιο αυτό στην Ελλάδα. Ξέρει ότι και τον πιό μικρό ρόλο μπορεί ή τέχνη του ήθοποιού να τον ανυψώσει πολύ ψηλά, πάνω κ' από τους πρώτους ακόμα ρόλους. Η επιτυχία αυτή του εξαιρετικά τον κ. Κοιτογιάννη, δέ δικαιολογεί όμως και τη Διεύθυνση του Θεάτρου, που επιμένει να του δίνει σχεδόν πάντα τους δεύτερους ρόλους. Πώς δὲν καταλαβαίνει, ότι όχι την αποχρέωση της σκηνής κ. Κοιτογιάννη, τουλάχιστον ότι δὲν της συμφέρει; Πόσο αλλοιόδικη δὲ είναι ή προσχετική παράσταση, αν είχε παίξει ο κ. Κοιτογιάννης το Γελοιοποιό. Ο κ. Κοιτογιάννης είναι ο μόνος ήθοποιός του θεάτρου του Ωδείου που δὲ εξελιχτεί θέβαια ακόμα πολύ, αλλά τον έχει κ' ένας γτάσει. Οι άλλοι δημιουργούντι ακόμα με διαφορετικές φρεσκά πιθανότητες επιτυχίας ή καθένας.

Ο κ. Αρσιόνης (Σίρ Τοβίας) προδενει άλματικά. Χάνει ολοένα περισσότερο κάθε τον διερωδλή, κάθε ή φρεσκά. Έπαιξε πολύ φρεσκά, με πολύ πραγματικό κέφι, πολύ ζωντανά, το ρόλο του γιεντζέ, του σχεδόν πάντοτε μεθυσμένου. Δεν κατορθώνει μόνο ακόμα να κριθεί εντελώς τον εαυτό του, να εμπνεύσεται απόλυτα μέσα στο πρόσωπο που παρουσιάζει, αλλά δίνει πολλές εκτιδές ότι δὲ ἀρρήσει να μπορεί να γτάσει την τέτοια δημιουργία.

Το ίδιο ελάττωμα παρουσιάζει κ' ο κ. Φωκός (Σίρ Ανδρέας), "Έπαιξε πολύ λεπιά, πολύ εσωτερικά κομικά, πολύ καλλιτεχνικά, (το εξελιγμένο καλλιτεχνικό του ρούστο μαρτυρούν άλλοστε κ' όλες οι mises en scene του, πάντα πολύ ήμορφες και πολύ σωστές), αλλά έπαιξε περισσότερο παρά ζούσε το ρόλο του. Και κάποια μεγάλη του μονοτονία σε κάθε τον εμφάνισή, δείχνει ότι δὲ επιτύχει, αλλά ίσως μόνο στη δημιουργία ενός ήμοιου κωμικού τύπου.

Η δ. Κοιτάλη, χωρίς να φανερώσει τίποτε το εξαιρετικό -- είναι και πολύ αγνώμονος -- ο ρόλος της έδειξε ότι επιμένει στην πρόδοή της. Υπερβολικά ολοένα περισσότερο τα lies της, την ψεύτικη επωραγικότητα, γίνεται ολοένα πιό αληθινή.

Για ταύλα πρόσωπα, αν εξαιρεθεί ή δ. Κωνσταντίνου, που τελευταία δίνει ολοένα περισσότερο από ελπίδα, τη θεσιμότητα ότι αν εξακολουθήσει όμοια να ξεκινάται, δὲ δημιουργήσει κάποτε ήμοιους ρόλους στην κωμωδία και στο ελαφρό δράμα (έχει μεγάλη φρεσκά και κάτι πολύ χαριτωμένο), για τους άλλους δὲν αξίζει δυνατώς ούτε να γίνει λόγος. Είναι εντελώς παράφοδοι. Ο κ. Στυρόπουλος δείχνει εξαιρετική θέληση να παίξει, άγίατη στην Τέχνη, αλλά δὲν έχει ιδέα πως εκδηλώνει ένας ήθοποιός τι αισθάνεται.

Η μετάρφραση εμπνευσμένη, σε άγνή και πολύ πλοίσια δημοτική γλώσσα, ζωντανή, ακούονταν σε μουσική. "Ας αποφασίσει ή Διεύθυνση του Θεάτρου να αναθέσει για ταχυικά, κ' όχι μόνο τυχαία, τις μεταφράσεις της σε Ποιητές, σε αληθινούς Συγγραφείς. Της συμφέρει και έχει καθήκον να μάθει να φυλακκάνεται το καλλιτεχνικό.

Με όλα όμως τα σημαντικά της λάθη, ή προσχετική παράσταση, όπως κάθε παράσταση του Θεάτρου του Ωδείου, γανέθωνε επιμέλεια, μια προσπάθεια, μια θέληση του Θεάτρου να φουσιωθεί στην Τέχνη. Αδιάφορο αν δὲν το κατορθώνει όπως δὲ έμελε. Η επιθυμία αυτή, μαζί με την επιτυχία, έστω και σχετική, τόσοσιν ήθοποιών, που δέβαια είτε φαντάζεται να την παρουσιάζει κανένα από ταύλα μας θέματα, ή προσπάθεια αυτή δὲ αξίζει, δὲ έτιρελε να εσωστηριχτεί θεομά στο το κοινό. Το Βασιλικό θεατρο είναι όμως σχεδόν πάντοτε άδειο. Το κοινό δείχνει μια ασχόρητη άδιαφορία, αλλά ίσως να μη γτάσει και μόνον αυτό. Κάθε καλλιτεχνική κίνηση πρέπει δυνατώς να στηρίζεται και στην πραγματική έρεθγεια, κ' αυτή την άγροει εντελώς ή Διεύθυνση του Θεάτρου του Ωδείου. Αμελεί εντελώς, γιατί ή τυτική άγγελία στις εφημερίδες θέβαια δὲν άρκει ούτε καν λογαριάζει, την άσχημη, αλλά δυνατώς άπαράτητη σιωπήμηση. Και το Βασιλικό θεατρο είναι μακριά, άβολο, το κοινό το άγροει. Η Διεύθυνση του Ωδείου δὲ φροντίζει καν να υπάρχει προγράμματα στο κατόστημα του Καζάκη, όπου πουλούνται τα εισιτήρια, ώστε ο θεατής είναι αναγκασμένος να άγροει ίσως την τελευταία στιγμή ποιους ήθοποιούς δὲ δει. Και εισιτήρια πουλούνται μόνον την παραμονή, κ' αυτό όταν δὲν έχει παράσταση εκείνη την ήμερα, γιατί, για κάποιο ανεξήγητο λόγο, είναι γαίνεται αδύνατο να πουληθεί ένα εισιτήριο για μια παράσταση πριν κλείσει ή αυλαία στην τελευταία πράξη της προηγουμένης. Κι όμως σε κάθε θεατρο του εξωτερικού και εδώ κρατεί κανένας τις θέσεις ακόμα κ' εβδομάδες πριν. Περίητες! Αλλά μόνον στα παιδιά και στους Τρελλούς, στους συμπληθικούς Τρελλούς, επιτρέπεται να μη ξέρουν τη δύναμή τους, πως αυτές κροιασθούν στη Ζωή. Και ή επιμέλεια της Διεύθυνσης του Θεάτρου του Ωδείου δὲν έχει θέβαια τίποτε το τελεία ρεαλικό.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ

ΕΝΑ ΝΕΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ήτανε μια απ' εκείνες τις ιστορικές ήμέρες του Νοέμβρη του 1918, όπου όλος ο κόσμος περίμενε με άγνόνια να πέσει ή τελευταία τουφεκιά του μεγάλου πολέμου. Η τύχη, χαμά εβδομάδα προητέρα, με είχε φέρει πίσω στο Βερολίνο, όπου έτοιμαζόντουσαν από ένα άπελπισμένο και πεινασμένο λαό, γεγονότα, που σε διάστημα λίγων ωρών επιφέρουντην πτώση ενός μισητού αυτοκράτορα και ενός πιό μισητού μιλιταρισμού. Γεμάτο από σκέψες λογής λογής, και θυμώμενο καλύτερους χρόνους, σε πιό ετυχιωμένο τόπο, das Land der Griechen mit der Seele suchend -- με φέρανε τα θήματα μου στο Πανεπιστήμιο. Ήθελα να ιδώ, αν ύστερα από τέσσερα χρόνια πόλεμο, και ή επιστήμη της Γερμανίας είχε καταντήσει «Ersatz» (μαγαιάτικη), σαν την μπίρα, τα καπνόστια και τα ρούχα. Έξετάζοντας τον μαύρο πίνακα της φιλοσοφικής σχολής, διαβάω πολλά όνόματα γνωστά και άγνωστα, όταν έξαφνα το μάτι μου σταματούσε σε ένα Dr. Nikos Bees, που άνάγγειλε για το χμερινό εξάμηνο μάθημα της Έλληνικής κτ.

λαογραφίας και της Κοινής. Την άλλη μέρα τὸν ἀντάμωσα τὸν παλιὸ φίλο καὶ συνεργάτη τοῦ «Νοῦμα». Ἡ κούβεντα μας σιγά γλώστησε ἀπὸ τὰ «φλέγοντα ζητήματα» τῆς ἡμέρας — καὶ εἶτανε τόσα! — σὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Καὶ μὲ μεγάλη μου χαρὰ ἀντάμωσα, πὼς ὁ Βέης ἀκόμα ἦτανε δικός μας. Μικρὰ ἀπ' τὴν ὁμορφὴν τοῦ πατρίδα ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια, πασχίζει ἀνάμεσα στοὺς Γερμανοὺς σοφοὺς καὶ στὴν μορφωμένη τάξιν τῆς γερμανικῆς πρωτεύουσας νὰ ξυπνήσῃ τὴν ἀγάπην γιὰ τὴν Νέαν Ἑλλάδα, τὴν Ἑλλάδα τῶν Κομνηνῶν καὶ τῶν Παλαιολόγων, τῆς ξακουσμένης κλεφτουριάς καὶ τῶν Παλικαριῶν τοῦ 21. Ἄν σήμερα στὴ Γερμανία καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὸν ἐπιστημονικὸ κόσμον θρῆσκονταν τόσος φίλος καὶ θαυμαστὸς τῆς Νέας Ἑλλάδας, χροστῆμε αὐτὸ σὲ μεγάλο βαθμὸν στὴν ἐπιστημονικὴ δουλειὰ τοῦ Βέη, ποῦ τοῦ παροσιαζόντουσαν τὰ τελευταῖα χρόνια χίλια ἐμπόδια μπροστά του, ἀφοῦ τὸν κάθε ξένο στὴν κατ'εξοχὴν Γερμανία τὸν θεωροῦσαν πῶς πολὺ ἢ πῶς λίγο γιὰ αἰσιῶτο.

Ὁ Βέης, πιστὸς στὴν ἀρχὴν του, πὼς ἡ ἐπιστῆμὴ πρέπει νὰ στέκεται ἀπάνω ἀπὸ ἔθνικα μίσση καὶ πολιτικὰς φιλοτιμίας, ἀποφάσισε νὰ θγάλει τὴν ἀνοιξὴ τοῦ 1920 στὸ Βερολίνο ἕνα παγκόσμιον ἐπιστημονικὸν περιοδικὸν, μὲ τὸν τίτλον «Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher». Τῆς προσέλλες δημοσίευσεν καὶ μιὰ ἀγγελίαν, στὴν ὁποία λέει, ἀνάμεσα στ' ἄλλα.

«Περάσανε πιά οἱ καιροί, ποῦ ἀπὸ ἀγνοία τῆς ἀλήθειας τὰ Βυζαντινὰ πράγματα εἶτανε μονάχα γιὰ τὰ πανηγύρια· περάσανε τὰ χρόνια, ποῦ γιὰ τὸν νεοελληνικὸν κόσμον, ποῦ τὸν λέγανε «γ ρ α ι κ ο θ α ρ β α ρ ι κ ὸ» βασίλευε ἡ πῶς μεγάλη δυσπιστία. Σήμερα καταγίνεται ἕνα ἀρετὸ πλῆθος ἀπὸ ἐρευνητῆς σὲ ὅλα τὸν πολιτισμένον κόσμον μὲ τὰ Βυζαντινὰ καὶ τὰ νεοελληνικά».

»Ὁ παγκόσμιος πόλεμος, ποῦ σὲ μεγάλο βαθμὸν ἔγινε σὲ ἔδαφος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, ὕψωσε τὸ γενικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς Ἕλληνας τῆς μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, δηλαδή τοὺς Βυζαντινοὺς, καὶ γιὰ τοὺς διαδόχους των, πρῶτ' ἀπ' ὅλα τοὺς Νεοέλληνας. Γιατὶ μὲ τὴν πορεία τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων ἔγινε φανερό, πὼς πρέπει νὰ καταλάβει πρῶτα καλὰ τοὺς ἱστορικοὺς ὁρους τῆς χώρας, ἂν θέλει νὰ ἀποκτήσῃ μιὰ σωστὴ κρίσιν γιὰ τὰ τόσο σπουδαῖα πολιτικὰ ζητήματα τῆς σημερινῆς Ἀνατολῆς».

«Τὸ περιοδικὸν θὰ δημοσιέψῃ ἀρθρα γιὰ τὴν φιλολογίαν (λογία καὶ δημοτικὴ), τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν ἱστορίαν, τὴ γλῶσσαν, τὴ λαογραφίαν, τὴν τέχνην, τὴ θρησκευτικὴν ζωὴν, τὴ γεωγραφίαν, τοπογραφίαν καὶ ἐθνολογίαν τῶν μερῶν, ποῦ ἀποτελοῦσαν τὸ Βυζαντινὸν κράτος, τὴν ἐπιγραφικὴν, τὴ νομισματικὴν καὶ σιγίλλογραφίαν, τὴ νομικὴν, τὴν γιαντρικὴν, καὶ γιὰ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ἐπιστῆμης τῶν Βυζαντινῶν καὶ Νεοελλήνων. Θέλουμε καὶ νὰ τονίσουμε, πὼς ἐπίσης οἱ μελέτες γιὰ τοὺς ἑλληνικοὺς πατέρας καὶ χειρόγραφα, τὴν Κοινὴν, τὴν παλιὰ χριστιανικὴν τέχνην, τὴν ἑλληνικὴν Διασπορὰν καὶ γιὰ τὴν ἐπιτροπὴν, ποῦ προξένησε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς τοῦ μεσαίωνα καὶ τῶν νέων χρόνων ἀπάνω σὲ ἄλλους λαοὺς, θὰ περιληφθῶνεν σὲ τὸ πρόγραμμα τοῦ περιοδικοῦ μας».

Ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπιστήμονες, ποῦ ὑποσχέθησαν σὲ τὸν νῦν περιοδικὸν τὴν συνεργασίαν τους καὶ ποῦ ἔ-

μοσιεύει ἡ ἀγγελία τὰ ὀνόματά τους, ἀναφέρω μονάχα μερικοὺς: Bonvetsch, Burchner, Deissmann, Drerup Ferrari, Gardthausen, Hesselung, Kaufmann, Kretschmer, Maas, Oberhummer, Premerstein, Schultze, Soden, Strzygowski, Wessely, Wulff.

Πιστεύω πὼς τὰ ὀνόματα αὐτὰ ἀποτελοῦν μιὰ καλὴ ἐγγύησιν γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἀξίαν τῶν Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher.

Ἐνα ἄλλο πρῶγμα ποῦ θὰ κἀνι χωρὶς ἄλλο τὸ περιοδικὸν αὐτὸ πολὺ περιζήτητον στὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, εἶναι ποῦ τὴ νεοελληνικὴ φιλολογία (ἕστερα ἀπὸ τὸ 1453) θὰ θὰ τὴ δεχτῆι στοὺς κόλπους του σὺν κἀνίνα ἀπορροημένο ἐκθετο, ὅπως συνέβαιναν ἴσα μὲ τὴν πῶς τὰ περισσότερα περιοδικὰ τοῦτου τοῦ κλάδου τῆς ἐπιστῆμης, ποῦ δίνανε στὴ Βυζαντινὴν φιλολογίαν πάντα τὴν προτίμησιν, γιὰ βλάβην τῆς νεοελληνικῆς, ἀλλὰ σὺν ἰσῆ ἀδελφῇ ἐκείνης. Στὸ περιοδικὸν τοῦ Βέη ἡ Βυζαντινὴ καὶ ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία θὰ ἔχουν, σὺν κἀνί ἐνιαίον, ἰσῆ θέσιν, ὅπως ὑπόσχεται καὶ ὁ τίτλος του.

Ὁ πρῶτος σκοπὸς τοῦ καινούργιου περιοδικοῦ εἶναι νὰ ὑπηρετήσῃ ἕνα ὠρισμένον κλάδον τῆς ἐπιστῆμης. Ἐνας ἄλλος σκοπὸς του, ἂν καὶ ὄχι ὁ πρῶτος, ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο ὁ πῶς ὁμορφος, εἶναι νὰ ἐνώσῃ στῆς στήλας του γιὰ εἰρηρικὴν δουλειὰν κἀμποσοὺς ἐκτεχτοὺς τῆς παγκόσμιης ἐπιστῆμης, ποῦ τόσα χρόνια θεωροῦσαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον γιὰ ἐχθροὺς. Στὸ περιοδικὸν αὐτὸ θὰ συνεργαστῆι ὁ Γερμανὸς μὲ τὸ Φραντσέσκο, ὁ Ἴταλὸς μὲ τὸν Ἀδριανὸν, ὁ Ἕλληνας μὲ τὸ Βούλγαρον, ὅσοι σὰ γνήσιοι ὀπαδοὶ τῆς ἐπιστῆμης καὶ τῆς ἀλήθειας. Τὴν πνευματικὴν ἐνοσην ὄκνον τῶν ἀνθρώπων, ποῦ δὲν τὴν ἔφερε ἀκόμα ὡς σήμερα, οὔτε ἡ θρησκεία τοῦ Ναζωραίου, οὔτε ἡ ἰδέα τοῦ οὐσιασμοῦ, ἴσως θὰ τὴ φέρει καμιά μέρα ἡ ἐπιστῆμὴ, ἡ ἀληθινὴ ἐπιστῆμὴ, ποῦ περιφρονεῖ κάθε σωδωνισμὸν καὶ ψευδοπατριωτισμὸν.

Τὰ «Byzantinisch-Neugriechische Jahrbücher» τοῦ Βέη εἶναι περήφανα πὼς θὰ ὑπηρετοῦν καὶ αὐτὰ, ὅσο μποροῦν τὸν ἅγιον αὐτὸν σκοπὸν, γιὰ τὸν ἅποιο ἴσα-ἴσα σήμερα, ἕστερα ἀπὸ τὸν πῶς φοβερὸν τῶν πολέμων θυσιαζόνταν ὅσοι πονοῦν ἀληθινὰ γιὰ τὴν διανοητικὴν ἀνθρωπότητα.

Βερολίνο, Φεβρουάριος τοῦ 1920

A. STEINMETZ

ΓΡΗΓΟΡΙΩ ΜΗΝΙΟΝΤΙ

Πέποι ποῦ ὁ φίλος σου Γρηγόριος ἀπέληξε... τὸ οἶμαρ πὼς δὲ θὰ ξαναγράψῃ πιά, ὁ κ. Ἄγγελος Βλάχος τὸ ἀκόσμητο ἐπιγράμμα:

Ἐσθόμισεν, Γρηγόριε, κίλισε τὴν πένναν πάλιν,
καὶ ἂν σὸν θυμὸν τὴν ἔσπασεν, ἀγόρασε μιὰν ἄλλην,
καὶ γράψε, γράψε ἀκούραστα τὸν πανηγυρικὸν σου
ὡς σου νὰ ἰδεῖς νὰ γίνεταί καὶ ὁ φίλος σου ἐχθρὸς σου.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Ἡ νέα Ἑλλάδα, δὲν ἔβρασε ὡς τὴν ὄρα στὴν λουλούδιασμα τῆς ψυχῆς τῆς, στὸ ξάνοιγμα τῆς ἀπόδοθης ζωῆς τῆς· δὲν παραδέχτηκε ἀκόμη, στὰ βιβλία ποῦ γράφει, τὴ γλῶσσαν ποῦ μιλά.

Βυχαρῆς

ΜΟΥΣΙΚΗ

Το Ρέβιμ του Βέρδη

— 'Η χορωδία κ' ή ορχήστρα του «Ωδείου Αθηνών» δώσανε την περασμένη Τρίτη, για πρώτη φορά, στο Δημοτικό Θέατρο, τη «Νεκρώσιμη Ακολουθία» που σύνθεσε ο Ιταλός μουσικός Βέρδης, στα 1874 για το θάνατο του ποιητή Μαντσόνι. 'Η εκτέλεση, που έγινε με πρωτόφαντη πλημύρα κόσμου, δικαιοσε τους κόπους της επίμονης μελέτης και σταθερής θέλησης του διευθυντή της ορχήστρας κ. 'Αρμίντου Μαροζι. Θά μπορούσε όμως, αντί λατινικά, να τραγουδηθεί το κείμενο μεταφρασμένο στη γλώσσα μας, αφού το 'Ωδειο έχει τα μέσα να παρακαλέσει κανέναν από τους αξίους λογοτέχνες μας, να του σύνθετε τους στίχους της ακολουθίας. 'Η μετάφραση, που τυπώθηκε στο πρόγραμμα, πλάι στο λατινικό κείμενο, είναι πολύ πρόχειρη, και κατωμένη, φαίνεται από κανένα Σκλάβο της καθαρεύουσας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— Βγήκε σε δεύτερη έκδοση, στη σειρά των «Λογοτεχνικών εκδόσεων του Μιχ. Ζηράκη» ή «'Ασάλευτη Ζωή» του Κωστή Παλαμά με πολυσέλιδο πρόλογο του ποιητή και πουλιέται δραχμές 5.

— Όλες οι εκδόσεις του Ζηράκη πουλιούνται στα γραφεία της 'Εταιρείας «'Υψος» (όδος Σοφοκλέους 3).

— 'Η άρχαιότερη τραγωδία του ποιητή 'Αριστομένη Προβελέγγιου, ή «Φαίδρα», βγήκε σε βιβλίο και τη διαβάσαμε με μεγάλη ευχαρίστηση. 'Η γλώσσα δημοτική, στοστή, με λίγες, πάρα πολύ λίγες, ανωμαλίες, δείχνει πως ο Προβελέγγιος, πούναι αληθινός ποιητής, άδίκησε πολύ ίσα με τώρα τον έναντό του και την 'Τέχνη του, που δε μεταχειρίστηκε αποκλειστικά τη Λημοτική στο στίχο του. Ποιητής, που μας δίνει στίχους σαν κι αυτούς :

Τ' είν' ή ζωή μας τάχα ;
Ποτήρι με φαράκι και φωτιά,
και μιὰ γλυνιά σταλαματιά
μέσ στο φαράκι του μονάχα.

Ποιητής λοιπόν που μας δίνει τέτοιους στίχους — κ' έχει άοκετούς, και καλύτερους άνομα, ή «Φαίδρα» του — άδίκησε ή δέν άδίκησε τον έναντό του, θυσιάζοντας, άς είναι κ' ένα εκατοστό του ποιητικού του έργου, στο Μολύχ της καθαρεύουσας ;

 ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ε. Σ. Τό τί έπρεπε να γίνει, τό κοπανάμε τόσον καιρό στο «'Νουμά», τό λέει και ο Ψυχάρης σήμερα στο πολυσήμαντο γράμμα του. Δέ συμφωνούμε πως με τη μιχτή, καθώς λές, φτάνει κανείς στην άγνή δημοτική. Τό εναντίο πιστεύουμε πως ή καλοάθεται για πάντα στη μιχτή, ή κατακυλιέται στην καθαρεύουσα. Αυτό λένε τα γεγονότα κι αν θές κι όνόματα μπορούμε να σου άραδιάσουμε άρκετά. 'Ος τόσο αν θές περισσότερες πληροφορίες πάρασ κανένα δειλινο από τό Γραφείο ή γνώρισέ μας την διεύθυνσή σου, να σου γράψουμε.—κ. Κ. Μαρ. 'Η παράδοση δημοσιεύεται.—κ. Γ. Ρ. 'Η «Βουβή λατρεία», σου είναι... κουτσόποδαρη, καθώς τό δείχνει κι από την πρώτη πρώτη της στροφή:

Θέλω κ'άτι να πώ γι' ατήν, θέλω να την θυμήσω...
Νιάσω γι' αυτό τον πόθο στην καρδιά,
Μά σονάτω κι αντί να της μιλήσω
τ' η κοίτη μου κατατά.

κείνο μάλιστα τό κστατικά είναι άμίμητο.—κ. Νινίαν. 'Η ιδέα καλή, πολύ καλή, μά όχι και οι στίχοι. Ξαναδούλεψέ το.—κ. Θ. Ν. Β. Καλούτσιμα, μά χρειάζονται περισσότερο δούλεμα. Μή βιάζεσαι. Πρόσεχε και μερικά παράξενα που σου ξεφεύγουν. Α, γ. στο στίχο :

Γ' άλλάγα άγνάτεμε τ' άκρογαλιά...

πως θάν τό προφέρεις αυτό τό αναθεματισμένο τό τ' η;—κ. Δ. Π. 'Όχι και πολύ πετυχημένο. Στείλε μας κι άλλα καλύτερα.—κ. Γ. Π. Ληξούρι. Θά δημοσιευτούν και άλλα που μάς έστειλες. Μή βιάζεσαι μοναχά.—κ. Μάρκο Σ. Θά δημοσιευτεί τό «Γιομάτο ψηγγάρι».—κ. Αθ. Α. Κοντ. Δέν έχεις τίποτ' άλλο;—κ. Δημ. Καμνη. Χρειάζεται πολύ δούλεμα ακόμα.—κ. Στ. Χάρη. Τό τραγούδι σου δε μάς άρεσε. 'Όσο για τον κύριο αυτό, κι' έμεις συμφωνάμε μαζί σου.—κ. 'Αστήρ. Πρώτα όρθογραφία κι ύστερα 'Τέχνη,

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΛΑΜΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Καλούνται οι κ. κ. Μέτοχοι, συμφώνως τώ άρθρω 16 του Καταστατικού, εις έτησίαν Γενικήν Συνέλευσιν, γενησομένην έν τώ έν Καλάμαις Καταστήματι της Τραπεζής την 15ην Μαρτίου έ. έ. ήμέραν Κυριακήν και ώραν 10ην π. μ.

'Ημερησία Διάταξις :

- 1) 'Υποβολή εκθέσεως επί των πεπραγμένων υπό του Διοικητικού Συμβουλίου.
- 2) 'Ανάγνωσις της 'Εκθέσεως της 'Εξελεγκτικής 'Επιτροπής.
- 3) 'Εγκρισις 'Ισολογισμού του έτους 1920.
- 4) Ψηφοφορία περί άπαλλαγής σών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου από πάσης ευθύνης άποζημιώσεως.
- 5) Προϋπολογισμός έξόδων διαχειρίσεως του έτους 1920.
- 6) 'Εκλογή 'Ελεγκτών διά τό έτος 1920.

Οί κ. κ. Μέτοχοι οί επιθυμούντες να συμμετάσχωσι της Συνελεύσεως, δέον, συμφώνως τώ άρθρω 8 του Καταστατικού, να προσαγάγωσι πρό πέντε τουλάχιστον ήμερών εις τα Γραφεία της Τραπεζής πιστοποιητικόν καταθέσεως των μετοχών των παρά τή Τραπεζή Καλαμών ή παρά τινι άλλη των έν 'Ελλάδι άνεγνωρισμένων Τραπεζών.

'Ελ. 'Αθήναις τή 23 Φεβρουαρίου 1920.

Ο Πρόεδρος του Διοικ. Συμβουλίου
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΛΟΒΕΡΑΟΣ

ΤΑ "ΓΡΑΜΜΑΤΑ,,

Στήν 'Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου θα έκδοθούν από την 1η Μαρτίου 1920 :

ΤΑ "ΓΡΑΜΜΑΤΑ,,

τό γνωστό περιοδικό, *κάθε μήνα.*

Πρόγραμμα : Σκέψη και κριτική με πλατεία ανθρώπινη συνείδηση και παρακολούθηση των διεθνών ρευμάτων της σκέψης.

Συνδρομή για ένα χρόνο : Δρ. 25 ή Σελ. 25.

Διεύθυνση : "ΓΡΑΜΜΑΤΑ, Β. Ρ. 1146

Alexandrie